

Évközi 22. vasárnap

Mk 7,1-8a.14-15.21-23

A tisztaság

A tisztaság jelenleg teljesen higiéniai, vagyis orvosi fogalom. A napi reklámok és tisztítószeresek felhívják a figyelmünket a környezetünk veszélyeire, a baktériumokra és a vírusokra, amelyek megbetegíthetnek bennünket. A közétkeztetésben az ANTSZ előírásokat foganatosít a tömeges méretű fertőzések elkerülése érdekében. Sokan úgy vélik, a tisztaság a modern ember felfedezése, egészségünk záloga. Akik erre a mai történetre tekintenek, talán csak azt értékelik, hogy ókori viszonyok között felfedezték a tisztaság szerepét az ember életében.

Mózes könyveiben sok helyen találunk utalást a tisztaságra. Papok könyve rendelkezik arról, hogy a szolgálat végén a pap vesse le a ruháját, és mást vegyen fel. Mielőtt a szentséghez közelítene, mosakodjon meg. A szentséggel való érintkezés előkészületéhez tartozott a megtisztulás. De az már különösnek számít, hogy az idegen országot tisztátalannak tekintették, sőt a Jeruzsálemba érkezett idegeneket is. Az idegenekkel való minden érintkezés tisztátalanná tesz. A titokzatos erővel, a halállal, a betegséggel, a szexualitással való érintkezés mind tisztátalanná tesz. A mai történetben a kenyerek és korsók megmosását vagy a pohár külsejének a megtisztítását is ilyen összefüggésben kell értelmeznünk.

Jézus szembesítette a hallgatóságát és a farizeusokat tisztasági szemléletük tökéletlenségével. A rituális tisztaság önmagában nem jelent erkölcsi tisztaságot. „Nem az szennyezi be az embert, mi a kívülről a szájába jut” (7,15). Jézust igazán az erkölcsi tisztaság érdekelte, ezért ezen munkálkodott. Az egész probléma csak a zsidó keresztény környezetben volt érdekes, mert a pogány keresztények különbséget tettek a test és a lélek tisztasága között. Jézus és tanítványai szembekerültek azzal a problémával, hogy a kultikus tisztaságról vallott eltérő szemléletmódjuk miatt őket ellenfeleik vallásilag tisztátalannak tekintették. Ha pedig meg akarták változtatni a zsidó vallási gyakorlatot, akkor szükség volt arra, hogy vallási tekintélyüket, így a kultikus tisztaságból adódó tekintélyüket is visszanyerjék.

Manapság a közgondolkodásban inkább a pogány keresztény elv érvényesül: a test tisztaságát elválasztják a lélek tisztaságától. A test tisztaságát inkább szociális-kulturális kérdésnek tekintik, és csak a lélek tisztaságát tekintik vallási kérdésnek. A pszichológiai értelemben vett mentálhigiénia azonban nem azonos a lelki tisztasággal. A lelki tisztaságnak az egyik gyakori félreértése, amikor minden testi – elsősorban szexuális – vágyat tisztátalannak, a szexuális bűnöket pedig a tisztaság elleni bűnöknek tartják. A másik félreértése a lelki tisztaságnak a bűnmentesség állapotára való törekvés. Ez azzal jár, hogy a lelki tisztaságra törekvő hívő igyekszik magát távol tartani mindentől és mindenkitől, aki vagy ami által bűnt követhetne el. Ez afféle elzárkózáshoz, felsőbbrendűségi tudathoz vezet, egyáltalán nincs összhangban Jézus viselkedésével. A lelki tisztaságnak a harmadik, talán az előbbieknél helyesebb felfogása az, amely lelkiismeret-vizsgálat és bűnbánat által igyekszik megerősíteni az emberben az értékek iránti vágyat. Az emberi vágyakat és a szeretetet kell megtisztítani a helytelen irányulásoktól. Így élhetünk tisztán.

Az emberi lélek azonban mindig testben jelenik meg. Ezért a testi vágyak tisztán tartása éppen úgy része a lélek tisztaságára vonatkozó erőfeszítésünknek, mint az elmélkedés.

A keleti szerzetesek egy része lebecsülte a testet, hogy a léleknek szolgálhasson. Ily módon a lelki életnek torz képét tárta a követői elé, a szent fakírság lett az életszentség egyik kísérő jelensége. A helyesen értelmezett lelki tisztaság nem fordul a test ellen, hanem inkább megszenteli azt. Életminőségünk attól függ, hogy lelkünket milyen állapotba tudjuk tartani. Ehhez az is szükséges, hogy testünket is tisztán tartsuk higiéniai és erkölcsi értelemben is.

A tisztátalan kézzel étkező tanítvány imája

Mi is mindent tisztogatnánk, Urunk! De az igazi tisztaságot csak te ismered. A reklámok fele az egyre jobb, gyorsabb tisztítószerekről, a külső megtisztításról szól. Mi is a külső alapján ítéljük meg az embereket. Pedig a belső tisztaság máshonnan ered. Te is ezt keresed bennünk, ezt mutatod számunkra. Tisztíts meg, Urunk, mert ismered ezt az igazi tisztaságot! Amen.